

Politik Bilim

Üretkenliğin resmi...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Bu köşenin ana konusunun bilim, teknoloji ve inovasyon politikaları olduğu malûm. Bu politikalarinsa, eşyanın tabiatı gereği, sanayi politikalarıyla sistemik bir bütünlüğü var. Bunların birbirlerini belirlediği bilinen bir gerçek. Onun içindir ki, bu politikalar çoğu zaman bu köşede de iç içe ele alınıyor.

Doğal olarak, bu politikaların tasarlanması, kararlaştırılması ve uygulanmasından birinci derecede sorumlu olan ya da bu süreçlerde etkin rol oynayan kurumlar; bunların ardındaki siyasî ve toplumsal güçlerin temsilcileri de sık sık bu köşenin konusu oluyor. Bunların içinde en çok sözünü ettiğim üç kesim var: **Kamu, üniversite ve sanayi...** Özellikle, bilim, teknoloji ve inovasyon politikalarında bu üç kesim belirleyici oluyor; çünkü, bu politikaların ilk plândaki tarafları onlar. Eğer bir ülkede, kurumlar arasında sağlıklı bir iletişim, etkileşim ortamı yaratılabilmişse -ki bu kamunun görevidir- bu üç kesim, karşılıklı olarak birbirlerinin değer hükümlerini, davranış normlarını ve kararlarını etkileyerek ülke için en doğru bilim, teknoloji ve inovasyon politikasının üretilmesini sağlayabiliyor; sonra da her biri kendi payına düşeni uygulayabiliyor... Aralarındaki bu sistemik ilişki nedeniyledir ki, bu üç kesim, bir kısım inovasyon yazınında **'üçlü sarmal'** olarak anılıyor.

Bu politikalar anılan üç kesim dışında başka hiçbir toplum kesimini ilgilendirmez mi? Hiç ilgilendirmez olur mu? Hepimizin geleceği bilimde, teknolojide, inovasyonda, sınaî üretimde toplum olarak göstereceğimiz başarıya; bu başarı da söz konusu politikalara bağlı değil mi?

Öyle de, toplumumuz bir bütün olarak bunun farkında mı? Farklı toplum kesimlerini temsil eden kitle örgütleri, örneğin işçi sendikaları, bu ülkenin bir bilim ve teknoloji politikası olmasıyla ne ölçüde ilgileniyorlar? Ya da bu meselelerin her kesimi ilgilendirdiğini düşünüyorsak, soruyu daha doğru biçimde, şöyle soralım: Biz, her kesimden çocuklarımızı yarınlarımızla ilgili olan bu can alıcı konuların önemini algılayabilecek biçimde yetiştirebiliyor muyuz?

'Çocuklarımız' deyince aklıma geldi. Milli Prodüktivite Merkezi'nin (MPM) çıkardığı **"Kalkınmada Anahtar: Verimlilik"** adlı bir yayın organı var. Bu derginin Ocak 2007 sayısında (Yıl 19, Sayı 217) sözü edilen bir resim yarışmasının sonuçları beni çok düşündürmüştü. Yarışma, **"Verimlilik Resim Yarışması"** adıyla Yozgat'ta ve **"Yozgat Verimliliği Artırma Projesi (VAP)"** çerçevesinde düzenlenmiş. 1-4'üncü Sınıflar ve 5-8'inci Sınıflar arasında olmak üzere iki kategoride yapılmış. Derginin arka kapağında bu kategorilerde dereceye giren üçer resme yer verilmiş. İşin çarpıcı olan yanı bu resimlerdi.

Bilindiği gibi MPM, "verimlilik" terimini "prodüktivite" karşılığında kullanıyor. Altı çocuğumuz da 'verimlilik' konusunu, tam da "prodüktivite" teriminin anlattığı genişlikte, "üretkenlik" olarak algılamış ve bunu çok da iyi anlatmışlardı. Ama, hiç birisi, üretkenliği anlatabilmek için **sanayii** konu almamış; altısı da bu anlatım için **tarımsal üretimi** temel almıştı. **Üretimde** verimlilik denilince, demek ki, akıllarına gelen sâdece tarımsal üretimdi... Bu yarışmayı bütün çocuklarımızı kapsayacak biçimde yapsaydık, acaba sonuç ne çıkardı?

Tarımı asla küçümsemiyorum; tam aksine, Türkiye için yaşamsal bir önemi olduğunu biliyorum ve onun içindir ki, tarım teknolojilerinde yetkinlik kazanmamız gerektiğini, bunu başaramazsak, kendi gıda güvenliğimizi bile sağlayamayacağımızı defâlarca yazdım. Ama, çocuklarımızın hâlâ önemli bir çoğunluğunun üretim ufku tarımsal üretimle sınırlı kalmışsa,

burada hepimizi dūřündürmesi gereken toplumsal bir kùltür tabanı sorununuz var demektir. Hepimizin ezberlemiş gibi tekrar ettiği řu inovasyon kùltürünü, geleceğin “bilgi ekonomisi/bilgi toplumu” kùltürünü böylesi bir kùltür tabanı üzerinde nasıl inřa edeceğiz? Yine saçmaladım galiba; çünkü gündemde hiç böyle şeyler yok...

CBTD. 20 Nisan 2007